

S. Sayısı : 1

Türkiye ile Kanada arasında Ottawa'da akdedilen Modüs vivendinin onanması hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/355)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1095 - 6/1759

27. V. 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Kanada arasında 15. III. 1948 tarihinde Ottawa'da akdedilen Modüs vivendinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 25. V. 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı, gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Modüs vivendinin 4931 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 15. IV. 1948 tarihli ve 3/7364 sayılı Kararla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gerekçe

Kanada ile memleketimiz arasındaki ticari mübadeleler, son zamanlarda gelişmeye müsait imkânlar arzettiği halde halen iki memleket arasında bir ticaret anlaşması bulunmaması Kanada Hükümetince, Kanada'ya ihraç olunan mallarımıza âzanî tarife tatbikına sebebiyet vermektedir.

Halbuki bu memlekette mevcut içtimai ve siyasi istikrar dolayısıyla, birçok Amerikan sermayesi oraya hicret etmekte ve mühim Amerikan sanayii de ya iş merkezlerini Kanada'ya nakil veya orada şubeler ihdası suretiyle Kanada sanayiinin fevkalâde inkişafını temin etmektedir.

Aynı zamanda, Kanada Hükümetinin, kendisiyle Ticaret anlaşması akdeden memleketlere yapacağı ihracat için, Devlet kredisi de temin etmesi hasebiyle, haricîten almakta olduğumuz birçok maddelerin, bu memlekette daha müsait şartlarla sağlanabileceği umulmaktadır.

Diğer taraftan, Kanada Hükümetiyle Yunanistan arasında 28 . Temmuz . 1947 tarihinde «En ziyade müsaadeye mazhar milletler» esası üzerine imza edilen Modüs Vivendi ile Yunanlıların Kanada piyasalarında bize nazaran elde ettikleri müsait şartların bir takım Yunan mallarının ezeümle ineir, üzüm ve tütünlerinin sürümünü, mümasil mallarımız aleyhine kolaylaştırmaktadır.

Bu sebepler gözönünde tutularak Kanada ile bir Ticaret anlaşması akdine intizaren muhteva ve şümül bakımından Yunanistan'ın Kanada ile imzaladığı anlaşmaya benzer bir Modüs Vivendinin Kanada Hükümetiyle hemen müzakere ve akdinin menfaatlerimize uygun olacağı düşünülmüş ve Ottawa Büyük Elçilğimizin Kanada Dışişleri Bakanlığı ile mektup teadi eylemesi suretiyle 15 . Mart . 1948 tarihinde, Kanada ile bir Modüs Vivendi akdedilmiştir.

Bu Modüs Vivendiye göre, Türkiye'ye ithal edilecek Kanada menşeli mallar ile Kanada'ya ithal edilecek Türkiye menşeli mallar asgari tarifeden müstefit olacak ve herhangi bir üçüncü devletin mallarının tâbi olduğu resim ve tekliflerden daha yüksek resim ve tekliflere tâbi olmayacaktır.

Kanada'nın İngiliz İmparatorluğunun diğer kısımlarına ve Türkiye'nin 1923 senesinde Osmanlı

İmparatorluğundan ayrılan devletlere tanıdığı özel haklar bu hükümden müstesnadır.

Bu Modüs Vivendi bir yıl süre ile yürürlükte kalacak ve bu sürenin sonunda her iki devletten birinin üç ay evvelden ihbarı suretiyle feshedilebilecektir.

Bu esasların memleketimizin menfaatlerine uygun ve Kanada ile olan ekonomik münasebetlerimizi gereği gibi düzenliyecek ve inkişaf ettirebilecek mahiyette bulunduğu mütalâa edilerek Modüs Vivendinin onanması için ilişik Kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/355

Karar No. : 22

16 . VI . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Kanada arasında Ottawa'da akdedilen Modüs Vivendinin onanması hakkında Kanun tasarısı Komisyonumuzca incelendi.

Hükümetçe 4582 sayılı Kanun ile verilmiş olan yetkiye dayanılarak yapılmış ve adı geçen kanunda gösterilen süre içinde Büyük Meclise sunulmuş olan tasarının onanması uygun görüldü.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna ve

rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı Sözcü

Bilecik Kocaali

M. Ş. Esendal

N. Erim

Kâtip

Gazianteb

Burdur

İstanbul

Dr. A. Melek

Orgl. F. Altay

E. Akaygen

Kütahya

Samsun

Sinob

Orgl. A. Gündüz

C. Bilsel

Y. K. Tengirşenk

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/355

Karar No. 8

18 . XI . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Kanada arasında 15 . III . 1948 tarihinde Ottawa'da akdedilen Modüs Vivendi, Dışişleri ve Ticaret Bakanlıkları temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Verilen izahattan ve yapılan görüşmelerden mezkûr Modüs Vivendinin yürürlüğe girmesiyle memleketimizin, mal mübadelesi bakımından istikbali ümitli yeni bir pazar elde etmiş olacağı göz önünde tutularak onanması uygun görülmüştür.

Kamutaya arz edilmek üzere yüksek Başkan-

lığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

Ankara

Sözcü

Gazianteb

A. Çubukcu

C. Alevli

Kâtip

Niğde

Kırklareli

Kars

H. Ulusoy

Ş. Ödül

A. Sürmen

Kayseri

Aydın

Tokad

H. Ürkün

Dr. Sabri Akın

R. Önder

İmzada bulunmadı

Trabzon

Van

M. Yarımbıyık

M. Koçak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Kanada arasında 15 Mart 1948 tarihinde Ottawa'da akdedilen Modüs Vivendinin onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Hükümetiyle Kanada Hükümeti arasında 15 Mart 1948 tarihinde Ottawa'da imzalanan Modüs Vivendi kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Saka</i>	Başb. Yardımcısı	
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	
<i>Ş. Devrin</i>	<i>Münir Bîrsel</i>	
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı	
<i>M. H. Göle</i>	<i>N. Sadak</i>	
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	
<i>Ş. Adalan</i>	<i>R. Ş. Sîrer</i>	
Bayındırlık Bakanı	Ekonomi Bakanı	
<i>Güleğ</i>	<i>C. Ekin</i>	
Sa. ve So. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı V.	
<i>Dr. B. Uz</i>	<i>Ş. Adalan</i>	
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı	
<i>T. Coşkan</i>	<i>Ş. Koçak</i>	
Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı	
<i>M. Gündüzalp</i>	<i>Tahsin B. Balta</i>	

Ekselâns,

Türkiye ve Kanada Hükümetlerinin iki memleket arasındaki ticaretin inkişaf ve artması hususundaki arzularına uyarak aşağıdaki ticari Modüs vivendiyi Kanada Hükümeti namına Ekselânsınıza teklif etmekten zevk duyarım.

1. — Türkiye'de yetişen, istihsal veya imal olunan mallar Kanada'ya ithal edildikleri zaman, başka herhangi bir cenebi memlekette yetişen; istihsal veya imal olunan müşabih mallara tatbik edilenlerden veya bundan sonra tatbik edilebilecek olanlardan daha yüksek resim ve harca tâbi olmayacaktır.

2. — Majeste Büyük Britanya, İrlanda ve Denizaşırı Britanya Müstemlekeleri Kralı, Hindistan İmparatorunun hükümrânlığı altında veya Majestenin uyruklığı, himayesi veya mandası altında bulunan diğer ülkelere muhasır olarak bugün Kanada tarafından bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan avantajlar bu Anlaşmanın tatbikından istisna edilecektir.

3. — Kanada'da yetişen, istihsal veya imal olunan mallar, Türkiye'ye ithal edildikleri zaman, başka herhangi bir cenebi memlekette yetişen imal veya istihsal olunan müşabih mallara tatbik edilenlerden veya bundan sonra tatbik edilebilecek olanlardan daha yüksek resim ve harçlara tâbi olmayacaklardır.

4. — 1923 te Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketlere yani Suriye, Lübnan, Filistin, Ürdün, Irak, Suudi Arabistan, Yemen ve Mısır'a Türkiye tarafından bugün bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan avantajlar ve hudut ticaretini kolaylaştırmak üzere mücavir memleketlere Kanada ve Türkiye tarafından bugün bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan imtiyazlar bu Anlaşmanın tatbikından istisna edilecektir.

5. — İki memlekettten birisinden ötekine ithal olunan mezruat, mahsulât, veya masnuat, gümrük rüsümüne ve tâli harçlara mütaallik meselelerde, veya bu kabil rüsümün cibayet usulleri ve ithalât ile ilgili nizamât ve formaliteler hususunda ve ithal edilmiş malların vergiye bağlamaasına, satışına, tevziine veya istimaline tesir eden kanunlar ve nizamlar hususunda herhangi bir üçüncü cenebi memlekettin müşabih mezruat, mahsulât veya masnuatının tâbi olduğundan veya bundan sonra tâbi olacağından daha başka veya daha yüksek resim ve vergilere veya daha başka veya daha ağır kaâdelere ve formalitelere hiçbir veyhile tâbi olmayacaktır.

6. — Şurası mukarrerdir ki, işbu Nota ile Ekselânslarının verecekleri cevap iki Hükümet arasında bir Anlaşma teşkil edecektir. Bu Anlaşma, cevabınızın verildiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

Bu Modüs vivendi bir sene müddetle meriyette kalacak ve bu müddetin bitimında iki Hükümetten birinin üç ay evvelden ihbarı şartıyla herhangi bir anda feshedilebilecektir.

En derin saygılarımın kabulünü Ekselânsınızdan rica ederim.

Dışişleri Bakanı
Louis S. St. Laurent

Ekselâns Muzaffer Göker
Türkiye Büyük Elçisi

Bayım;

Metni aşağıda bulunan 1 Mart 1948 tarihli Notanızın alındığını teyit ile şeref duyurum.

1. — Türkiye’de yetişen, istihsal veya imal olunan mallar, Kanada’ya ithal edildikleri zaman, başka herhangi bir eenebi memlekette yetişen; istihsal veya imal olunan müşabih mallara tatbik edilenlerden veya bundan sonra tatbik edilebilecek olanlardan daha yüksek resim ve harca tâbi olmayacaklardır.

2. — Majeste Büyük Britanya, İrlanda ve Denizaşırı Britanya müstemlekeleri Kralı, Hindistan İmparatorunun hükümrânlığı altında veya Majeste’nin uyruklığı, himayesi veya mandası altında bulunan diğer ülkelere munhasır olarak bugün Kanada tarafından bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan avantajlar bu Anlaşmanın tatbikından istisna edilecektir.

3. — Kanada’da yetişen, istihsal veya imal olunan mallar, Türkiye’ye ithal edildikleri zaman, başka herhangi bir eenebi memlekette yetişen, imal veya istihsal olunan müşabih mallara tatbik edilenlerden veya bundan sonra tatbik edilebilecek olanlardan daha yüksek resim ve harçlara tâbi olmayacaklardır.

4. — 1933 te Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan, memleketlere yeni Suriye, Lübnan, Filistin, Ürdün, Irak, Suudi Arabistan, Yemen ve Mısır’a Türkiye tarafından bugün bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan avantajlar ve hudut ticaretini kolaylaştırmak üzere mücavir memleketlere Kanada ve Türkiye tarafından bugün bahşedilen veya bundan sonra bahşedilebilecek olan imtiyazlar bu Anlaşmanın tatbikından istisna edilecektir.

5. — İki memleketten birisinden ötekine ithal olunan mezruat, mahsulât veya masnuat, gümrük rüsümüne ve tâli harçlara mütaallik meselelerde veya bu kabil rüsümün cibayet usulleri ve ithalât ile ilgili hizmet ve formaliteler hususunda ve ithal edilmiş malların vergiye bağlanmasına, satışına, tevziine veya istimaline tesir eden kanunlar ve nizamlar hususunda herhangi bir üçüncü eenebi memleketin müşabih mezruat, mahsulât veya masnuatının tâbi olduğundan veya bundan sonra tâbi olacağından daha başka veya daha yüksek resim ve vergilere veya daha başka veya daha ağır kaidelere ve formalitelere hiçbir vechile tâbi olmayacaktır.

6. — Şurası mukarrerdir ki, işbu Nota ile Ekselânsların verecekleri cevap iki Hükümet arasında bir Anlaşma teşkil edecektir. Bu Anlaşma cevabınızın verildiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

Bu Modüs Vivendi bir sene müddetle mer’iyette kalacak ve bu müddetin hitamında iki Hükümetten birinin üç ay evvelden ibarı şartıyla herhangi bir anda feshedilebilecektir.

Yukardaki Notada teklif edilen Modüs Vivendiyi Türkiye Hükümeti namına kabul etmekle şeref duyurum.

En derin saygılarımın kabulünü rica ederim.

Türkiye Büyük Elçisi
Muzaffer Göker

Louis S. St. Laurent
Dışişleri Bakanı
Ottawa